

Pregó del Corpus de Lleida .-

Dia 20 de Juny de 2011 .
Paranimf de l'Acadèmia Mariana de Lleida.

Organitza: Bisbat de Lleida - Patronat del Corpus de Lleida

Per: Cosme Garcia i Mir (Periodista radiofònic)

Benvolgut Bisbe de la diòcesis de Lleida Monsenyor Joan Piris Frígola .
Apreciat Enric Figueres president del " Patronat del Corpus de Lleida.
Digníssimes autoritats, benvolguts preveres de la nostre diòcesis, representants d'entitats socioculturals i religioses de Lleida, companys de confraries, amics tots.

Es per a mi una gran satisfacció i m'honora el poder realitzar en el dia d'avui aquest pregó del Corpus de Lleida i alhora em marca una gran responsabilitat el tenir que parlar d'aquest tema sublim. Em sento emocionat; i més encara quan em toca fer-ho després dels dos darrers anys que han estat els pregoners, amics de gran qualitat, com el propi Alcalde de Lleida, Àngel Ros Domingo, i en Josep Maria Forner, el passat any 2010 .

Però a la petició de l'inquiet Enric Figueres i el seu meravellós equip no podia pas negar-me, tot i saber que el Bisbat estava d'acord en què fos així, com li havien proposat. Els puc garantir que si bé

durant l'any faig moltes conferències i pregons arreu del territori català i estatal, en cap ocasió ho he fet en aquesta festivitat importantíssima per a tots els cristians.

Bé sabeu els que em coneixeu que la meva dèria en tractar-se de conferències s'expressa sobre tot per Setmana Santa, el Nadal, la societat i els seus valors, les festes, costums i tradicions i les desigualtats socials. Però em permeto donar unes pinzellades del que és y significa per als cristians el Corpus i les meves pròpies vivències des de ben petit .

Des de la meva tendra infantesa, tot i ser de la Parròquia de Sant Joan per haver nascut al Carrer del Carme núm. 7 de la nostra ciutat, vaig començar la meva docència al col·legi de la Parròquia de Ntra. Sra. del Carme, en temps del recordat i estimat Mossèn Ramón Torres García amb el professor Sr. Baró. Ja de ben petit i com a persona inquieta i voluntariosa m'oferia d'escolanet per ajudar a misses, funerals, bodes i anar a les cases a portar la comunió als malats o participar de processons, septenaris i quinaris .

Tal va ser la meva implicació amb les celebracions religioses, que vaig retransmetre als 15 anys el "Santo Rosario" a través, en aquell moments de "Radio Lleida", que diàriament a les 19'30 l'oferíem en directe des de la Capella del Santíssim, habitualment el feia el propi rector mossèn Ramon o el sagristà Sr. Prats, però alguns dies demanava que me'l deixessin fer a mi. I mica en mica em vaig fer el locutor del rosaris del Carme (es curiós que després de tants anys encara tinc un micròfon per poder connectar amb els oïdors a la meva estimada Cadena COPE) ara fa 38 anys.

Més endavant em vaig vincular al grup que fèien les catifes de Corpus, del teatre ATC (Agrupació Teatral del Carme), del grup "Aspirantes Monitores " i fins arribar a la Junta parroquial amb algunes responsabilitats.

Tanta ha estat la meva vinculació, que encara ara segueixo col·laborant ben de prop amb aquesta Parròquia tant dinàmica de Lleida, fent teatre amb el grup que coordina l'inquiet l'Enric Castells i que ha aconseguit recuperar a companys actors i actrius que varen passar la seva infantesa i joventut pel Carme; i, últimament, incorporant a joves nascut a Lleida i nouvinguts com romanesos , llatinoamericans i africans , etc.

Dons bé, em centraré amb la festivitat del Corpus viscuda per mi des de la Parròquia del Carme.

Aquesta era, juntament amb la festivitat i septenari de la Verge del Carme, el Sant Crist el Crucifix, el mes de Maria, amb les recitacions poètiques que fèiem els col·legis del Carme, Maristes, Ferroviaris i Sagrada Família... Es feia la missa grossa (*solemne*) amb Santa Llúcia o el Nadal amb Els Pastorets i els concursos de pessebres (que teníem com a primer guardó, un jesuset en cada categoria) i el lliurament de joguines als mes humils de la parròquia... aquests eren els blocs importants sense oblidar la Quaresma amb el meravellós Monument de Setmana Santa, espectacular.

¿I a Lleida, ciutat?

Per Corpus a la ciutat de Lleida recordo haver vist, des de ben petit, catifes o "alfombres de flors" (que així li dèiem) al Casc Històric des de Sant Llorens , San Martí, carrer La Palma, etc, però com era ben petit no puc precisar el que segurament els meus companys Bellmunt, Castells, Curcó, González podrien aportar més referències.

Mes tard, també el Carrer Major , Plaça Paeria, Carrer del Carme, Porta Ferrissa, Plaça de Sant Joan i Rambla de Ferran es vestien de catifes florals per aquesta festa.

Es feien concursos; eren súper espectaculars les "alfombres" que es feien a l'Eix Comercial de Lleida i a la Rambla de Ferran,

El benvolgut Lluís Romeu o els Germans Climent, ens feien unes meravelloses plantilles que servien per dissenyar-les. Als baixos de les Parròquies del Carme i de Sant Pere desfèiem els clavells de colors i algunes roses que compràvem a majoristes de la província de Barcelona. La vetlla de Corpus era esperada amb il·lusió. Començava el ritual de tots els anys, (uns *bocates*) que ens feien les dones de la Parròquia, que estaven boníssims i ens donaven forces per iniciar i persistir en la feina). Primer els dibuixos amb el guix o la tisa que dèiem llavors, i del centre a les voreres anàvem omplint de flors de colors les mateixes. La decoració consistia en elements del Corpus: pa, vi, calze, custodia, taula i Sant Sopar, i per rivetejar les mateixes es tancaven amb pi que tallàvem ben petit, primer a mà; més tard ens varem modernitzar i les tallàvem amb maquina prestada per una empresa que es deia "Ajuria" ubicada al lloc on ara hi ha l'Ibercaja on es deia llavors " Fernando " .

Sempre, i no sé com s'ho feien, guanyava o la catifa de la Plaça Paeria o alguna del Carrer Major. Però es clar! tenien més diners, eren més els botiguers i vivien molts veïns; i les feien súper llargues i amb molta flor, fins i tot roses que alguns treien dels seus propis xalets ubicats al redós del camp de futbol de Lleida; no hi mancava, timó, ginesta, etc.

Durant el dia les anàvem regant amb una regadora i estaven custodiades per militars que feien guàrdia fins el moment del pas de la processó.

A la tarda, i després de la missa a la catedral, a la que ens hi portaven als nens de primera comunió, vestits de marineret o fins i tot amb galons de càrrecs d'altura com a capitans, de frare i altres, i les nenes amb vestits súper lluïts i ben blancs com si fossin núvies... posteriorment fins i tot varen canviar els colors i les pameles feien acte de presència... Durant bon temps varen estar de moda en temps de la sèrie televisiva " La casa de la pradera " amb el rosari i el llibret de "nàcar" i la medalla d'or a coll amb d'invocació que més devoció tenien els pares o padrins.

A la processó es feien presents totes les parròquies amb un bon nombre de banderes, grups d'Acció Catòlica, Quaranta Hores, Cavallers i Dames de les congregacions, etc.

La Custòdia sota "pallium", acompanyada per quasi la totalitat del sacerdots de la ciutat, presidia la magna processó que trepitjava les catifes florals, passant pel centre de les mateixes.

Alguns petits altars es muntaven en el recorregut fent una breu parada amb les oracions i cants. Les cançons que es cantaven eren entre altres: "Cantemos al Amor de los Amores" "Alabaré, alabaré". "Es mi cuerpo, tomad y comed", "Yo soy el pan de vida", "Alimenta nuestras vidas", "Pan de vida", "Eucaristía milagro de amor". Quin munt de banderes i pendons portàvem a la processó, encara se'n guarden en algunes parròquies. Els brodat són meravellosos i de gran vàlua.

Recordo haver portat l'encenser davant del pal·li vestit d'escolà amb sotana vermella de botonera de dalt a baix i roquet ben blanc, recent planxat i brodat per l'estimada Sra. Isanta.

Ciris a banda i banda de les llargues fileres de fidels i molta devoció.

Més tard es varen perdre les catifes i també la processó pel centre de la ciutat i es traslladar a la Seu Vella. Darrerament també es feia alguna catifa en l'itinerari que recorria la processó pel turó de Seu. Tots recordem que, l'any passat, la processó i missa va tornar a celebrar-se altra vegada a l'Eix Comercial, on el Patronat del Corpus, des de ja feia un quants anys es va "engrescar" en muntar i recuperar amb molt de sacrifici i esforç aquesta tradició tan arrelada de les catifes, amb els elements

de cultura popular i tradicional com els Gegants, Cavallets , Àliga, etc i que després explicaré millor la seva gran repercussió.

Però abans d'acabar amb aquest bloc em permeto recordar que una vegada acabat el meu periple a les escoles de la Parròquia del Carme vaig passar al Col·legi del Germans Maristes de Clavé coneguts com els del Sagrat Cor, i que teníem com tota la comunitat marista al nostre Patró al Beat Marcel·lí Champagnat.

Curiosament, en aquest col·legi per la festivitat del Sagrat Cor, fèiem catifes al pati de l'escola, i a més participàvem d'un concurs entre les diferents classes, des de "parvulitos" fins a la revàlida, amb el mestre Don Fernando i amb els "hermanos" Pascual , Heriberto, Andrés, Enrique, etc.

La característica d'aquestes catifes eren: que sempre les fèiem de serradures pintades amb colors, les quals aconseguíem amb pastilles de tinta, barrejades amb aigua, sota la atenta mirada sempre d'un gos que teníem com a guardià del "cole" que ens coneixia a tots i es deia León, que, seguint l'instint propi dels gossos, de tant en tant ens trepitjava les mateixes una cop acabades.

El dia del Sagrat Cor (festa patronal), pel matí ens donàvem coca dolça i ens deixàvem fer un tragueta de vi dolç del "porró" que " Don Fernando " ens donava tots col·locats en fila india (es clar es notava la seva "Rasmia " d'aragonesa ja que ell era aragonès.

A la tarda tots de gala amb vestit de festa (no de primera comunió) anàvem a la processó pel pati on el bo de Mossèn Ramon Torres ens portava la custòdia del Carme amb capa "pluvial " sota "Pallium", ja que totes les parròquies en tenien; al Carme, fins i tot teníem un "pallium" que era una mena de paraigües per portar per "Pasquetes" la comunió als malats.

També hi havia premis que es lliuraven al final y consistien en trofeus, o "puntos buenos", que podien servir per millorar la nota de l'assignatura de religió o alguna altra que els "hermanos" marcaven.

També amb motiu del 50 aniversari de la actual Parròquia del Carme Mossèn Joan Mora va encomanar al Patronat del Corpus que fes unes quantes catifes en la festivitat del Carme, i es varen fer unes quantes amb rapidesa i motius de la festa i de la Verge patronal del Carme.

Però ara si m'ho permeten vull fer una aturada en la meva salutació de pregó del Corpus per que una bona amiga rapsode que avui m'ha volgut acompanyar, component del nostre grup TOAR i companya periodista ens recitarà un bonic poema que fa referència al Corpus i que el meu benvolgut amic Joan Bellmunt m'ha volgut seleccionar del recordat Mossèn Cinto Verdager i que porta per títol de "La Ginestaira", amb tots vostès Verònica Finestres.

I ara després d'escoltar aquest bonic poema , em permetran que faci referència a la festivitat que ens porta a tots en aquest meravellós recinte de la "Casa de Maria" aquesta Pontifícia i Real Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida.

Corpus sempre ha estat festa grossa, i com és lògic, també ho és a la nostra benvolguda ciutat de Lleida on la seva celebració es molt antiga. Segons els recordats historiadors Lleidatans Romà Sol i Carme Torres des de l'any 1895 es té referència de la celebració de la octava de Corpus. Celebració enfervorida de tota la ciutadania, i de cada una de les nostres parròquies.

L'octava corresponia així fer-la un dia a cada demarcació parroquial. El divendres, a Sant Pere, el dissabte, a Sant Martí; el Diumenge, a Sant Llorenç; el Dilluns, a la parroquia del Carme; el dimarts, a Sant Andreu, i el dimecres, a Sant Joan .

La celebració del Corpus, com també succeeix ara, l'obrien els gegants de la ciutat y els propis capgrossos , la creu de guia parroquial amb els escolans, Col·legis de les parròquies, catequesi, etc.

Sempre hi participaven els militars amb banda de cornetes i algun piquet d'infanteria i en algunes ocasions les bandes "d'Educación y Descanso" i "Cruz Roja".

Aquesta festa del Santíssim Cos i Sang de Crist es va començar a nivell mundial a celebrar a Lieja al 1246, fent-se extensiva per tota l'Església occidental pel Papa Urbà IV l'any 1264, i va tenir com a finalitat proclamar la fe en la presència real de Jesucrist en l'Eucaristia.

El Corpus tradicionalment era un dia festiu, en el que el nostre comerç tancava portes. Era una veritable festa religiosa, però a l'horta també era una festa popular.

Juntament amb el Nadal i la Setmana Santa, el Corpus és la festivitat religiosa que més protagonisme dóna als fidels, i en general a tota la ciutadania de cadascun del municipis per petits que fossin en les manifestacions públiques de fe popular.

La importància d'aquesta festa es recolza en el fet de que és l'únic dia de l'any que la Sagrada Hòstia surt fora del temple, en solemne processó, acompanyada de sacerdots i de fidels en una clara manifestació de fe popular i pública. (Si partits i sindicats i altres organitzacions surten pels carrers, per què no hem de sortir els cristians a explicitar la nostra fe?)

Aquest sortida de l'eucaristia de les parròquies o Catedrals és un moment de estreta comunió (mai millor dit) entre la celebració religiosa i la celebració del poble, que es confonen en una única celebració.

El Corpus ha estat sempre una festivitat popular d'origen de tradicions arrelades al poble. La participació en la processó sempre ha estat nombrosa.

Fa alguns anys que es va suprimir la festa oficial el dijous a Catalunya i a Espanya, i passà al diumenge següent. Únicament la segueixen celebrant el dijous aquells jocs a on existeixi una gran tradició o bé fan coincidir amb la data les festes patronals.

Poblacions com Véjar (Salamanca) Camuñas (Toledo) Daroca (Zaragoza) Jaén , Martín (Pontevedra), San Fernando (Càdiz), Sevilla, Huesca, Sitges, Tamarite de Litera (Huesca), Valencia, Jérez de la Frontera, o San Vicente de Alcántara (Cáceres). No cal dir que la població de les Garrigues o de la Llitera aragonesa com el propi Tamarit fan meravelloses catifes florals i fan petits altars en el recorregut de la processó .

Sens dubte algunes d'aquestes festes han estat declarades d'interès turístic o cultural autonòmic, estatal o internacional.

El Corpus a Amèrica també te una gran participació en les celebracions eucarístiques, processons, es fan catifes i es venen uns dolços tradicionals de la festa.

A l'equador, Panamà , Venezuela, Colòmbia o Perú fan gran festa en moltes poblacions.

La significació essencial de l'eucaristia ens la dóna amb evidència el sagrament de vida de Crist compartida i la repetició del Sant Sopar de Jesús; ella expressa i produeix la solidaritat amb el germans fent present la caritat entre els creients, en participar del mateix sagrament. Els textos eucarístics del Nou Testament ens remetent a l'eucaristia com a fet comunitari i com menjar compartit del Cos de Crist, i ens transforma en el que hem rebut, més enllà del pa i el vi. La veracitat de la fe, es juga i aposta en el poder aglutinador de la celebració eucarística.

El sagrament que atorga plenitud al baptisme (que ens fa fills de Déu i germans del Crist) és l'eucaristia; i així l'Església es reuneix en assemblea quan celebra l'Eucaristia, renovant així la seva

realitat constitutiva en vincular i impulsar també la seva activitat missionera i comunitària.

El Sant Sopar de Jerusalem va ser l'últim àpat presidit per Crist, acompanyat pels seus dotze apòstols, i es diferencia de la resta dels àpats relatats pels evangelistes, com les Noces de Canà, per el seu significat litúrgic i místic en representar el comiat i la commemoració de la Pasqua jueva, a més de la instauració sacramental de la comunió eucarística. Iconogràficament aquest cicle comprèn, el Lavatori dels peus, que inclou, en general, a Pere i Joan com a representants ineludibles, al costat de Crist, i essent preludi del Sopar on es reflecteix el costum oriental de rentar els peus i complimentar als convidats al banquet.

Per l'Església, la clau essencial del relat és la institució sacramental de l'eucaristia, paraula grega que significa "acció de gràcies". Mentre menjaven, prengué el pa, digué la benedicció, el partí i el donà als seus deixebles, tot dient: "Preneu i mengeu, aquest és el meu cos,.. i beveu d'ell tots, que aquesta és la meua sang de la nova Aliança ...". Hi ha en el text tres grans boscos temàtics:

- el dinàmic i dramàtic de l'anunci de la traïció,
- el místic de la solemne institució del sagrament eucarístic,
- i el melancòlic de l'adéu, o comiat dels apòstols, reduïts a onze, després de l'abandonament del cenacle per part de Judes.

A tota Espanya existeixen espectaculars Passos del Sopar, com el que he vist en un parell de vegades a Màlaga i que està exposat durant tot l'any.

Interessants són les trobades i congressos de confreres que, amb periodicitat bianual, s'han vingut convocant en diverses localitats amb caràcter itinerant a: Sevilla, Alacant, Oriola o Saragossa, En termes semblants convergeixen molts objectius comuns a les confraries: advocacions de l'Últim Sopar, Sant Sopar o Sagrada Eucaristia. Igualment representa tot un compartit col·lectiu per la dificultat que comporta i l'elevat cost econòmic davant el muntatge compositiu, el trasllat i pes del conjunt del Sopar, que afegeix dificultats de diferent calat per a qualsevol confraria o localitat que desitgi fer processons amb aquest passatge, inspirat en la tradició barroca.

I ara abans de tancar aquest pregó de Corpus permeteu-me que un altra companya del meu grup TOAR i que com jo s'ha criat a la parroquia del Carme i continua fent teatre i recitacions ens ofereixi la darrera poesia per avui de Mossèn Cinto Verdaguer que porta per títol "Vigília de Corpus". Amb vosaltres Denise Borraz.

I ara sí acabo fent una invitació a la participació de tots els actes religiosos i popular d'aquest Corpus de Lleida, que amb tant de "carinyo" han preparat el Bisbat de Lleida i el patronat del corpus.

El diumenge al matí a dos quarts d'una tindrà lloc la sortida de l'Àliga i el ball de gegants i cavallets a la plaça Paeria, i podrem durant el matí gaudir de la visió de les catifes que des de La Plaça Paeria fins a l'IEI ens faran els companys del patronat del Corpus de Lleida amb molt d'esforç i dedicació. I a la tarda tothom ens hem de fer presents a la Santa Església Catedral per participar de la santa Missa, presidida pel Nostre Sr. Bisbe i concelebrada pels sacerdots de la ciutat, seguida per la processó. D'aquesta manera, una vegada més els cristians acompanyarem la custòdia que portarà la Sagrada Hòstia, és a dir, el Cos de nostre Senyor Jesucrist, per l'eix comercial de Lleida. En arribar a la Plaça de Sant Joan i després de rebre a benedicció, es retirarà la custòdia i començarà una exhibició dels elements de cultura Popular i Tradicional del grup del Patronat del Corpus.

Arribo al final i no he parlat de la meravellosa custòdia que es guarda a la nostra catedral i que de forma extraordinària va ser restaurada fa uns dotze anys pels orfebres Antoni Egea i Carmel Ayala, i va cuidar de restauració en la policromia Núria Gilart amb l'assessorament del Pare Jordi Roca i els Serveis de Restauració de Bens Mobles de la Generalitat de Catalunya, i la col·laboració del Gremi de Joiers de les Comarques de Lleida a través del museu de Lleida Diocesà i Comarcal .

Tampoc he fet referències històriques importants, però he volgut plasmar el meu Corpus viscut, sempre de la meva convicció de bon cristià, essent un humil servidor de l'Església, intentant practicar i difondre la meva militància en la fe del Crist ressuscitat.

A les xerrades de Setmana Santa repeteixo moltes vegades que la mort no és mort, sinó que acompanya el pensament de que vivim per morir a la terra, però morim per viure al paradís del nostre Pare celestial, a on no existeixin ni rivalitats, ni enveges. L'eucaristia es l'aliment d'eternitat.

Per tant, abans de finalitzar les meves senzilles paraules, us convido a participar a un dels actes més sublims que tenim els cristians: Adorar, beneir i acompanyar per l'arteria més important de la nostra ciutat a Jesucrist present en l'Eucaristia, sota les dimensions ben petites de la sagrada forma, unint-nos amb tota l'Església que els diversos espais i localitats celebrarà el mateix Misteri. Realment aquesta experiència és un goig.

També és cert que la comunió, de la qual no n'he parlat, és un acte que ens porta a tots nosaltres a ser mes compromesos en la nostra Església i en la societat civil.

Feliç Corpus Christi per a tots, sense distincions de creença, llengua o procedència, que tots ens donem les mans per dir en veu alta, sense complexes, que som seguidors del Crist que ha donat la vida pe la Humanitat i ha ressuscitat.

Moltes Gràcies.

Cosme García i Mir

Periodista Radiofònic, dinamitzador i fundador d'entitats socioculturals.